ΔΥΟ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α΄

Δημοσιεύω κατωτέρω δύο γράμματα τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀθανασίου τοῦ Α΄. Περὶ αὐτοῦ ἀρκετὰ ἔγραψα ἐσχάτως ἐν τῷ περ. «Ὀρθοδοξία» [1].

Ἡ πρώτη πατριαρχεία τοῦ Ἀθανασίου διήρκεσεν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. «*Τέταρσιν ἐνιαυτοῖς*», γράφει ὁ Γ. Παχυμέρης, «*τὴν ἐκκλησίαν κατέχων, αὐτὴν σχεδὸν ἡμέραν εἶδε τῆς ἐκβολῆς, ἣν δὴ καὶ ἀναβάσεως ἔγνωκεν ἥτις καὶ ἐλαφηβολιῶνος* (Ὀκτωβρίου) *ἑκκαιδεκάτη ἦν*» [2]. Τὴν 14 Ὀκτωβρίου τοῦ 1289 ἐχειροτονήθη, τὴν 16 Ὀκτωβρίου τοῦ 1293 ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ. Ἡ δευτέρα πατριαρχεία τοῦ εἰρημένου πατριάρχου ἤρχισε τὸν Ἰούνιον τοῦ 1303 καὶ ἐτερματίσθη τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1309. Περὶ τοῦ πατριάρχου τούτου ἔγραψα καὶ εἰς τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν ἔργον μου «Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου» (τόμος Α΄) [3].

Ἡ πρώτη ἐπιστολὴ («γράμμα») ἀπευθύνεται πρὸς τὴν δέσποιναν κυρὰ Μαρίαν. Πρόκειται περὶ τῆς συζύγου Μιχαὴλ τοῦ Θ΄, υἱοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Β΄. Ὁ Μιχαὴλ συνεβασίλευσε μετὰ τοῦ πατρός του ἀπὸ τοῦ 1295 – 1320. Λαμβανομένου ὑπ᾿ ὄψιν ὅτι ἡ πρώτη πατριαρχεία τοῦ Ἀθανασίου, ὡς ἤδη ἐλέχθη, εἶχε λήξει κατὰ τὸ 1293, ἕπεται ὅτι τὸ γράμμα πρὸς τὴν Μαρίαν ἐστάλη κατὰ τὴν δευτέραν πατριαρχείαν τοῦ εἰρημένου πατριάρχου. Ἡ Μαρία ἦτο θυγάτηρ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀρμενίας Λέοντος τοῦ Β΄ (1270 – 1289), ὠνομάζετο Ξένη (Ρίτα) καὶ συζευχθεῖσα μετὰ τοῦ Μιχαὴλ μετωνομάσθη Μαρία. Ὅταν ὁ πατριάρχης γράφῃ «*πῶς ἐκ μακρᾶς σὲ ἀνε-*

---

[1] Βλ. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου Α΄ ἐπιστολιμαία διδασκαλία πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον τὸν Β΄, Ὀρθοδοξία 1952 σ. 1 - 8 καὶ 23 - 29 καὶ εἰς ἴδιον ἀνάτυπον. Βλ. καὶ τὰ ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ τοῦ 1953, σ. 195 - 198, «εὐλύτωσις καὶ διάζευξις παρὰ Βυζαντινοῖς».

[2] Βιβλ. β΄ κεφ. 15. Migne, 142, στ. 473, ὅπου αἱ σημειώσεις ἐκ τοῦ Βανδουρίου.

[3] Σελ. 151 κ.ἑξ. 369, 380, 392. Ἐκεῖ ἐξετάζω καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἀλληλογραφίας ταύτης.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:12:53 EEST - 167.114.118.212

καλέσατο γῆς», ἐννοεῖ ἀκριβῶς τὴν ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἔλευσιν τῆς Μαρίας. Διὰ τῆς φράσεως «*καὶ συμβασιλεύειν ἐκέλευσε*» (ὁ θεὸς) ὑπαινίσσεται τὴν συμβασιλείαν Ἀνδρονίκου καὶ Μιχαὴλ καὶ τῆς συζύγου τοῦ τελευταίου καθὼς ἔγινε λόγος ἀνωτέρω.

Μακρὸν λόγον κάμνει ἡ ἐπιστολὴ περὶ τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ εἰρηνικῆς ἑνώσεως. Ἐπειδὴ ἡ Μαρία προῆλθεν ἐξ Ἀρμενίας, καὶ μάλιστα ἐξ ἡγεμονικῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ Λέων Β΄, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Γ΄ τοῦ Ἀγγέλου, διεξήγαγε διὰ τοῦ Καθολικοῦ καὶ διὰ συνόδου (ἐν Ταρσῷ 1196) διαπραγματεύσεις πρὸς ἕνωσιν τῆς Ἀρμενικῆς ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου, πάντως πρόκειται εἰς τὸ γράμμα τοῦτο περὶ προσπαθειῶν πρὸς ἕνωσιν τῶν δύο ἐκκλησιῶν. Ἄλλως τε ἀπόπειραι πρὸς ἕνωσιν τῆς Ἀρμενικῆς ἐκκλησίας μετὰ τοῦ οἰκουμ. πατριαρχείου ἔλαβον χώραν καὶ καθ' ὃν χρόνον οἱ Αὐτοκράτορες Κωνσταντινουπόλεως – Νικαίας διέμενον (1239) ἐν Νικαίᾳ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Γερμανοῦ τοῦ Β΄ [1].

Ἡ περαιτέρω περικοπὴ τοῦ πρώτου γράμματος ὑπαινίσσεται καὶ ἐσωτερικὰς ἔριδας τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῶν ὁποίων ὁ πατριάρχης Ἀθανάσιος ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν εἰς ἄλλα γράμματά του σταλέντα πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον Β΄. Ἀναμφιβόλως ὁ Ἀθανάσιος εἶχεν ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς Ἀρσενιάτας (σχίσμα Ἀρσενίου) [2], οἱ ὁποῖοι ὑφίσταντο ἤδη καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας πατριαρχείας τοῦ πατριάρχου τούτου.

Τὸ δεύτερον γράμμα ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον τὸν Β΄· ἐπειδὴ δὲ ἀναφέρει τοὺς «Μεγαβάρους» ἢ «Μογαβάρους» [3], τουτέστι τὴν Καταλανικὴν Ἑταιρείαν, αὕτη δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος κατόπιν συμφωνίας ἐπιτευχθείσης μεταξὺ Ἀνδρονίκου τοῦ Β΄ καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Καταλανῶν Rogero de Flor καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας Φρειδερίκου Β΄ περὶ τὰ μέσα τοῦ 1202, βεβαιούμεθα ὅτι καὶ τὸ γράμμα αὐτὸ ἐγράφη κατὰ τὴν δευτέραν πατριαρχείαν τοῦ Ἀθανασίου.

Τὸ γράμμα ἀναφέρει περὶ πανωλεθρίας ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἐν Μακεδονίᾳ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Καταλανοὶ ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνικάνου Ἀνδρονίκου —παρὰ τὰς συστάσεις τοῦ συμβασιλέως υἱοῦ του Μιχαὴλ Θ΄—πρὸς ἐκδίωξιν

---

[1] Rod. Guilland, La politique religieuse de l'Empire byzantin, fascicule II, σ. 62.

[2] Β. Στεφανίδου, Ἐκκλ. Ἱστορία, σ. 399, 400.

[3] *Μεγάβαροι* καὶ *Μεγαβαρεῖς* ὡς νομάδες τῆς Αἰθιοπίας ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Στράβωνος (ΙΖ΄, 812), ὅστις γράφει «*καὶ οὐ πολλοὶ οὐδὲ μάχιμοι*». Αὐτοὶ ὠνομάζοντο ἀραβιστὶ ἀλ - μουγκαβίρ. Ὅταν οἱ Ἄραβες ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Ἱσπανίαν, τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐδόθη εἰς τοὺς Καταλανούς, ὡς κατοικοῦντας τὰ δυτικώτερα μέρη. Νομίζω ὅτι ἡ λέξις ἀλ - μουγκαβὶρ (ἀλ ἀραβ. ἄρθρον) προέρχεται κυρίως ἀπὸ τὴν λέξιν ἀλ - μαγρίπ, οἱ καὶ μαγρὶπ=οἱ δυτικοί. Τὸ μαγρὶπ ἀπὸ τὴν λέξιν Γάρπ=δύσις.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:12:53 EEST - 167.114.118.212

τῶν Ὀθωμανῶν, οἱ ὁποῖοι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν Βιθυνίαν καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς. Οἱ σύμμαχοι αὐτοὶ μετεβλήθησαν εἰς πολεμίους καὶ καταστρεπτικοὺς διώκτας· κατέσφαξαν τοὺς κατοίκους τῆς ἐν Θράκῃ Καλλιπόλεως, ἐδῄουν δὲ κατὰ τὰ ἔτη 1307, 1308 καταλαβόντες τὴν Κασσάνδρειαν, τὰς ἐπαρχίας τῆς Μακεδονίας. Τὰ αὐτὰ διέπραξαν καὶ εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Τὰ μέρη τῆς καταστροφῆς—πανωλεθρίας—ὁ Ἀθανάσιος φανερώνει μὲ τὰς λέξεις *Μακεδονία* καὶ *Ἀνατολή*. Ὅταν δὲ λέγῃ νὰ τηρηθῇ ἡ Πόλις (Κωνσταντινούπολις) ἐν ἀσφαλείᾳ, ὑπονοεῖ τὴν γνωστὴν ἐπιδρομὴν τῶν Καταλανῶν, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ προάστια τῆς Πόλεως.

Τὸ χειρόγραφον ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀντέγραψα τὰ κατωτέρω δημοσιευόμενα γράμματα εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων καὶ εἶναι ὁ χαρτῷος κῶδιξ 516 supplément grec (fonds). Αἱ ἐπιστολαὶ καταχωρίζονται εἰς τὰ φύλλα 146 καὶ 147. Τὸ χειρόγραφον αὐτὸ ἀνῆκέ ποτε εἰς τὸν φιλόμουσον ἀρχιεπίσκοπον Ρήμης Κάρολον Tellerius. Περιέχει ὄχι ὀλίγα γράμματα καὶ ἄλλα πονήματα μικρὰ (διδασκαλίας) τοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου. Περὶ αὐτοῦ δ᾽ ἀναφέρει ἀρκετὰς πληροφορίας ὁ Ans. Bandurius εἰς τὸν Β΄ τόμον τοῦ Imperium orientale, τὰ ὁποῖα κατεχωρίσθησαν καὶ εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ 142 τόμου τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας τοῦ Migne, στ. 473 κ.ἑξ.

† Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:12:53 EEST - 167.114.118.212

COD. PARISINUS, SUPPLEMENT GREC 516

1

146 r ***Γράμμα πρὸς τὴν δέσποιναν τὴν κυρὰ Μαρίαν***

Ἡνίκα τινὰ συμβῇ γνωρίσαι ἡμῖν τὰ αὐτόθι καταλαμβάνειν, ὅσης πληρούμεθα τῆς χαρᾶς, ἔχειν καιρὸν λογιζόμενοι, διὰ γράμματος ὁμιλῆσαι τῇ βασιλείᾳ σου, πιστώσεταί σε Χριστὸς ὁ βασιλεὺς καὶ θεός σου, νεφροὺς καὶ καρδίας ἐτάζειν εἰδώς. Τὸ δ' αἴτιον τῆς χαρᾶς ἡμῶν, ταῦτα τὰ κατὰ σὲ θεοῦ οἰκονομίας μυστήρια. πῶς ἐκ μακρᾶς σε ἀνεκαλέσατο γῆς, πῶς καὶ συμβασιλεύειν ἐκέλευσε τῷ κρατίστῳ καὶ ἁγίῳ μου αὐτοκράτορι· πῶς τὰς τῆς εὐσεβείας ἀρχάς, ἀκραδάντους καὶ ἀνοθεύτους τῇ εὐθυντάτῃ καὶ ἀγαθῇ σου ψυχῇ καὶ καρδίᾳ κεκράτηκε· πῶς πάλιν εὑρίσκεσθαί σε ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ εἰς ἀναγκαίων πραγμάτων κυβέρνησιν αὐτόθι ἐξέπεμψεν· ὅτι δὲ καὶ τῇ τῆς ἐκκλησίας εἰρηνικῇ ἑνώσει πολλὴν μετέρχεσθαί σε μανθάνω τὴν μεταχείρισιν, πόσος σοι μισθὸς ἀποκείσεται παρὰ τοῦ τὰ διεστῶτα ἑνώσαντος ἐν εἰρήνῃ μεγάλου Θεοῦ, καὶ διαλύσαντος τὸν φραγμόν, οὐ δι' ἀγγέλου, ἀλλὰ διὰ τῆς αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀγνώμονας ἐπιδημίας ἁγίας μετὰ σαρκός. Ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ σκοπείτω ἡ βασιλεία σου, τίνα εὐφραίνεις· σπουδάζεις δὲ μετὰ τίνος καὶ τίνι προσάγεις, τοὺς τὴν εἰρήνην τῆς ἐκκλησίας τῇ συνετῇ σου μεταχειρίσει, ποιοῦσα ἀσπάζεσθαι. Πλὴν ἀλλὰ δέομαι, τοὺς ἀναξίους κρίνοντας ἑαυτοὺς τοῦ τῆς εἰρήνης καλοῦ, μὴ κυβερνήσει δῆθεν

146 v *ἐλπίδος, δωρεᾶς ἢ παρρησίας μετάδιδε, | εἰς στηριγμὸν οἱ ἄφρονες τῆς αὐτῶν ψυχοφθόρου ἐνστάσεως δέχονται τὰ τοιαῦτα, οὐκ εἰς διόρθωσιν, καὶ μᾶλλον οἱ ὑπ' ἐκείνων πλανώμενοι, οὐ γὰρ ἀγνοίᾳ ἵνα καὶ ἐλεῶνται, ἀλλ' ἐμπαθείᾳ ἀποδιΐστανται. Εἰ δὲ διά τε τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ δὲ μᾶλλον ἀποκοπτόμενοι, πότε καὶ ἔσονται τοῖς κρατοῦσι πιστοί, κἂν σχηματίζωνται τοῦτο ἐν δολιότητι ; εἰ δὲ τὸν ἔλεον καλῶν πανταχοῦ ὁ ἀντιλέγων ἐνίσταται, ἔχεις πολλὰς χήρας καὶ ὀρφανοὺς καὶ ἀδικουμένους παρά τινων, ἐκεῖ δὴ τὸν ἔλεον εὖ ποίησον τὸν κοινωνικόν, καὶ μὴ ἀντιλαβοῦ τὸν σχιζόμενον. Μάχας καὶ ταραχὰς τοῦ κόσμου κατακρατεῖν ἐπιθυμεῖ ὁ σχιζόμενος ἅπαξ τὸν τῆς εἰρήνης Θεὸν ἀπωσάμενος ἐκ καρδίας φιλονεικίᾳ κακῇ. Δένδρον ζωῆς ἡ ἐκκλησία Χριστοῦ. Ὡς οὖν ἐκ δένδρου καλοῦ κλάδον ἀποκοπέντα μαραινόμενον κατ' ὀλίγον ἡ ξηρότης κατέλαβε καὶ ἔστι πυρὸς ἀνάλωμα, οὕτω*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:12:53 EEST - 167.114.118.212

κἀνταῦθα. Ἡ δὲ βεβαίωσις αὕτη· πολλοὶ μετὰ τὴν ἔνσαρκον τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ μου οἰκονομίαν τοῦ ζωηφόρου δένδρου τῆς ἐκκλησίας, φημί, ἀπέκοψαν ἑαυτούς, ἢ δι' αἵρεσιν ἢ διὰ σχίσμα. Καὶ τὸ μὲν τῆς ζωῆς δένδρον, ἡ ἐκκλησία, ποτιζομένη ὑπὸ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρός μου καὶ φωτιζομένη ἀνθεῖ· οἱ ταύτης δὲ ἀποστάντες ἀπώλοντο, ὡς ἑκόντες ἀπὸ Θεοῦ μακρύναντες ἑαυτούς. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον· ὁ δὲ τῶν οἰκτιρμῶν κύριος ἵλεων βλέψοι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ, ἣν ἡμῖν ἐνεχείρισε. καὶ δυναμώσοι ἡμῖν, καὶ
147 r *συμ|βασιλεύσοι καὶ συνετίσοι ὡς φίλον αὐτῷ τὸν χριστώνυμον διεξάγειν λαόν, οὕτως γὰρ πάντων ἡ ἐκκλησία αὐτοῦ, καὶ ὑμᾶς ἐν γήρᾳ βαθεῖ σὺν τοῖς θεοφρουρήτοις κλάδοις ὑμῶν συντηρήσοι ἐν πᾶσι καλοῖς καὶ ὧδε συμβασιλεύσοι ὑμῖν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἡμῖν ἐκείνῳ συμβασιλεῦσαι καταξιώσοι, Ἀμήν.*

2

147 r ***Γράμμα πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα. Ἀναφέρον τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ Ἀνατολῇ παρὰ τῶν αἱμοβόρων Μογαβάρων.***

Διατί δὲ καὶ τὰ συμβάντα ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ συμβαίνοντα μέχρι τοῦ
147 v *νῦν καὶ τῇ Μακεδονίᾳ, φημί, πρὸς δὲ καὶ ἔνθα | ὁ βασιλεὺς κυρὸς μιχαὴλ καὶ πῶς διοικεῖται ὃν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύσατό σοι λαὸν παρ' ἑκάστου· καὶ πῶς τοῦτον ἐν βρώσει ἄρτου, οἱ τὸν κύριον μὴ ἐπικαλούμενοι κατεσθίουσιν, ἵνα ἐάσω τὴν ἐκ τῶν αἱμοβόρων ἢ μ ε γ α β ά ρ ω ν πανωλεθρίαν· εἰ γὰρ καὶ κτηνῶν αὐτῶν δίκαιος οἰκτείρει ψυχάς, οὐαί μοι τοῖς κατ' εἰκόνα Θεοῦ τί συνέπεσε. Διατί δὲ ταῦτα μὴ οἶδεν ἡ βασιλεία σου εἰς ἀκρίβειαν, ἀλλὰ τοὺς ταῦτα μηνύοντας ἀπωθεῖται καὶ ἄγνωστα διαμένει τὰ ὄντως ἐλεεινὰ καὶ δακρύων μεστά ; ἢ εἰ καὶ εἰς ἀκοάς τι τούτων δοθῇ, ἡ ἀναβολὴ κατέλειψεν, ὡς ἔοικε τῶν ἐμῶν κακῶν ἢ εἴπω κἀκείνων, τὰ σπλάγχνα κλειούσης Θεοῦ τὰ φιλάνθρωπα, δι' αὐτὰ τὰ τῆς βασιλείας σου. Καὶ εἴθε μὴ ἐζητήθη ὕστερον ἐξ ἡμῶν πόθεν δὲ καὶ βοήθειαν καὶ εἰρήνην ἐλπίζομεν, ἢ ἐκ ποίας ἐπιστροφῆς, ὅπου Θεὸν ὁμολογοῦντες εἰδέναι, τῆς ἔργοις ἀρνούμεθα. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῶν κακῶν ἡμῶν ὡς μηδὲν παραλείψαντες τῶν αὐτῶν ἀρετῶν καὶ ἡμῖν δυνατῶν, ἀνάστα λέγομεν, ἐλπίζομεν καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ὢ τῆς ἀναισθησίας. Οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἰὼβ εἶχε τοῦτο θαρρῆσαι, ὁ καὶ περὶ τῶν υἱῶν ἀποστέλλων καὶ καθαρίζων, μήπως ἐκεῖνοι κακὸν οὐ λέγω εἰ ἔπραξαν, ἀλλ' εἰ ἐνενόησαν. Διατί μὴ ἐνωτιζώμεθα μᾶλλον τὸ ἁρμόζον ἡμῖν ἐκ τῆς θείας Γραφῆς, καὶ κἂν τῷ δέει διεγειρώμεθα ; ἢ τίς ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀσθενήσουσιν οἱ αὐτοῦ παρακούοντες, ἢ τὸ ἐὰν*
148 r *μὴ | ἐπιστραφῆτε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ στιλβώσει ; Εἰ οὖν δέχου με Σαμουὴλ*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:12:53 EEST - 167.114.118.212

κἂν ἀπό γε τοῦ νῦν ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ζώνην καὶ τὴν ῥομφαίαν σου· ῥῖψον τὸν ὄκνον καὶ τὴν μικροψυχίαν καὶ τὸ εἰς ἀναβολὰς τὰ πράγματα ἀναρτᾶν, καὶ τὸ ἀδεῖσθαί τινας ἢ χαρίζεσθαι. Ὁ γὰρ λέγων ὀλίγα, καὶ πράττων τῶν ὀφειλόντων πολλά, ἀξιέπαινος, ὁ λέγων δὲ μόνον ἀλλὰ μὴ πράττων, πάντως μικρὸς ἢ οὐδὲν τοῦ ἠχοῦντος χαλκοῦ διενήνοχε. Εἰπὲ καὶ αὐτὸς τοῖς λόγοις καὶ πλέον τοῖς ἔργοις, ῥίψας ἐν τῷ Θεῷ καὶ τῇ Θεομήτορι τὴν ἀδυναμίαν σου, ὅτι ἐν τῷ Θεῷ μου ὑπερβήσομαι τοῖχον καὶ δὴ καὶ τὸ προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντὸς πράττειν τὰ φίλα αὐτῷ, καὶ τὸ ἐκ δεξιῶν μου ἐστι. ἐν οἷς οὐ δεῖ με ὑπ᾽ αὐτοῦ ῥωννύμενον μὴ σαλεύεσθαι, τότε γάρ σου ἀναμφιβόλως συναντιλήψεται καὶ λαλήσει τὸ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε, πλὴν ἕνεκεν καὶ ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης καὶ κρίσεως καὶ τῶν ὅσα φίλον αὐτῷ, τότε γὰρ καὶ ἐν πάσῃ δικαιοσύνῃ ἐνισχύσει σε θαυμαστῶς ἐκ δεξιῶν σου παρών, αὐτὸς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὑπερασπίζων καὶ συντηρῶν σου τὴν βασιλείαν ὑγιῆ καὶ πολυχρόνιον.—Ἀναφέρω δὲ δεόμενος ἵνα μετὰ Θεὸν τηρῆται ἡ πόλις ἐν ἀσφαλείᾳ πολεμίους λογιζομένων ἡμῶν τοὺς μογαβάρους καὶ ὡς δύναμις φροντίσαι τούτων ἐλευθέρους δειχθῆναι χριστιανοὺς ἀγανακτοῦντος Θεοῦ, ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις ἡμῶν κακοῖς, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ μὴ ἀναβολὰς ἀναμένειν ἀλλ᾽ ἐν τάχει ὡς ἔφην βουλευθῆναι τὰ δέοντα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:12:53 EEST - 167.114.118.212